

**प्रेस काउन्सिल मिडिया विकास कोष उप-समिति
(Press council Media Development Fund Sub-Committee) को विनियम**

प्रस्तावना

नेपाल प्रजातन्त्रको सम्बर्द्धन बहुलवादी (Pluralistic) तथा स्वतन्त्र संसार माध्यकका आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकतामा आधारित भएकोले

बहुलवादी तथा स्वतन्त्र संचार माध्यमका आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकताका लागिसहयोग पुऱ्याउनको लागि डेनर्माक सरकारबाट अनुदान प्राप्त हुने भएको साथै यस सम्बन्धमा अन्य दाताहरूबाट पनि अनुदान प्राप्त हुने संभावना भएको हुँदा

नेपालमा बहुलवादी तथा स्वतन्त्र संचार माध्यमका आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकताको लागि आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्रेस काउन्सिल मिडिया विकास कोष उपसमिति नामक एक उपसमिति गठन गर्न आवश्यक तथा वाञ्छनीय भएकोले

प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ को दफा १८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रेस काउन्सिलले नेपाल सरकारको स्वीकृति लिई प्रेस काउन्सिल मिडिया विकास कोष उप-समिति गठन गर्नको लागि यो विनियम बनाई लागू गरेको छ । म

परिच्छेद १

प्रारम्भिक कथन

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

- (क) यो विनियमको नाम “प्रेस काउन्सिल मिडिया विकास कोष उप-समिति, २०५१ रहेको छ ।
- (ख) यो विनियम नेपाल सरकारको स्वीकृति प्राप्त भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा:

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियममा :

- (क) “ऐन” भन्नाले प्रेस काउन्सिल ऐन, २०४८ सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “उप-समिति” भन्नाले प्रेस काउन्सिल मिडिया विकास कोष उप-समिति सम्झनु पर्दछ ।

३. उप-समितिको कार्यालय:

उप-समितिको कार्यालय काठमाडौंमा रहनेछ ।

४. उप-समितिको हैसियत र छाप :

१. उप-समिति यस विनियमको अधिनमा रही स्वतन्त्र अस्तित्व भएको स्वशासित संगठित संस्था हुनेछ ।

२. उप-समितिको सबै काम कारवाहीको निमित्त एउटा छुटै छाप हुनेछ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य तथा लक्ष्य

५. उद्देश्य तथा लक्ष्य

- ५.१ उप-समितिको उद्देश्य निम्न बमोजिम हुनेछ :
- (क) सञ्चार माध्यमको विकास तथा विस्तारमा विशेष जोड दिई बहुलवादी, स्वतन्त्र एवं स्वाबलम्बी सञ्चार माध्यको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकरणको लागि सहायता उपलब्ध गराउनु ।
- (ख) निजी वा गैर सरकारी स्वामित्वमा आधारित सञ्चार माध्यमको साथै इलेक्ट्रोनिक सञ्चार माध्यमको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायिकरणको लागि सहायता उपलब्ध गराउनु ।
- (ग) विद्यमान सञ्चार माध्यमको साथै नयाँ सञ्चार माध्यमहरूलाई नियमित प्रकाशनको लागि (निर्धारित साथै) नयाँ नीति, निर्देशन तथा मापदण्डको अन्तर्गत रही उप-समितिले उपर्युक्त सम्भे अनुसार कर्जा प्रदान गर्नु ।
- (घ) कम्प्यूटर टाईपसेटिङ (Computer Typesetting) वा अफसेट प्रिन्टिङ (Offset Printing) जस्ता आधुनिकतम संयन्त्रहरूका साभा उपयोगद्वारा आर्थिक समुन्नती गर्ने जस्ता सञ्चार माध्यमहरूका बीचमा समन्वयमा आधारित गतिविधि र लगानीमा सहयोग पुऱ्याउनु ।
- (ङ) सञ्चार माध्यमहरूले कम्प्यूटर, फोटोकपि मेसिन, फ्याक्स मेसिन, प्रिन्टिङ मेसिन आदि सामग्रीहरू खरिद गर्नको लागि व्यवसायिक बैंकहरूबाट कर्जा उपभोग गर्दा व्यवसायिक बैंकहरूलाई लघुकालिन तथा दीर्घकालिन सुरक्षण प्रदान गर्नु ।
- (च) निर्धारित नीति, निर्देशन तथा मापदण्ड अन्तर्गत रही बैंक कर्जाको व्याजदरको भार कम गर्न आर्थिक सहुलियत प्रदान गर्नु ।
- (छ) नेपाल सरकारसाग भएको संभौता अन्तर्गत वा नेपाल सरकारको स्वीकृतिमा भएको संभौता अनुरूप डेनमार्क सरकार तथा अन्य दाताहरूसँग सहायता स्वरूप प्राप्त रकमको उचित व्यवस्था तथा परिपालना गर्नु ।
- (ज) उपर्युक्त उद्देश्य कार्याविन्त गर्ने संगठनहरूको प्रायोजक बन्ने एवं सम्पर्क स्थापित गर्नु ।
- (झ) उपर्युक्त उद्देश्यहरू एवं सम्बन्धित विषयहरूबाटे अनुसन्धान तथा प्राविधिक एवं वैज्ञानिक अध्ययन गर्ने गराउने, प्रेरणा दिने र त्यसको सल्लाहकारको रूपमा कार्यरत रहनु ।
- (ञ) यस उप-समितिद्वारा निर्धारण गरिएका कार्यहरू कार्यान्वित गराउनका लागि आवश्यक कोषको व्यवस्था गर्नु ।

(ट) उपर्युक्त उद्देश्यहरु एवं सम्बन्धित विषयहरुबारे अनुसन्धान तथा प्राविधिक एवं बैज्ञानिक अध्ययन गर्ने गराउने, प्रेरण दिने र त्यसको सल्लाहकारको रूपमा कार्यरत रहनु ।

(ठ) कार्य समितिको निर्णयानुसार उल्लेखित उद्देश्यहरुसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सम्बन्धित र प्रासंगिक रहेको अन्य परोपकारी गतिविधिहरुमा संलग्न भई आवश्यक कार्य गर्नु ।

५.२ उपर्युक्त उद्देश्यहरु मध्ये केही वा सबै परिपूर्ति गर्ने प्रयोजनको लागि यस उप-समितिले निम्नलिखित केही वा सबै कार्य सम्पादन गर्न सक्नेछ :

(क) उप-समितिलाई प्राप्त हुने अनुदान, दान, बक्स, उपहार, चन्दा वा अन्यत्रबाट प्राप्त रकम आफ्नो सम्पत्ति र त्यसबाट बढे बढाएका सम्पत्ति तथा अन्य लगानी समेतबाट कोषको संस्थापन तथा संचालन गर्नु ।

(ख) उप-समितिको उद्देश्यहरु परिपूर्ति गर्ने प्रयोजनको लागि उक्त कोषको आय प्रयोग गर्ने, उप-समितिले उपयुक्त सम्भे अनुसार तत्काल उप-समितिलाई आवश्यक पर्ने पूँजीको प्रबन्ध गर्ने ।

(ग) प्रचलित ऐन नियमको अधिनमा रही विभिन्न बैंकहरुमा परिवर्त्य विदेशी मुद्राको खाता खोल्ने र संचालन गर्ने नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारले तोकेको निकायबाट आवश्यक भए अनुसार अनुमति र इजाजत प्राप्त गर्ने ।

(घ) आवश्यकता अनुसार अन्य संगठित संस्थाहरुले गर्न सक्ने कार्य गर्ने ।

परिच्छेद-३

उप-समिति गठन

६. उप-समिति :

६.१ देहायका व्यक्तिहरु रहेको एक उप-समिति गठन हुनेछ :

(क) अध्यक्ष, प्रेस कान्सिल नेपाल	अध्यक्ष
(ख) सभापति, नेपाल पत्रकार महासंघ	सदस्य
(ग) सदस्य-सचिव, प्रेस काउन्सिल	सदस्य
(घ) नेपाल प्रेस यन्टर्च्यूटको प्रतिनिधि	सदस्य
(ड) उप-समितिले कारोबार गरेको व्यावसायिक बैंकको प्रतिनिधि	सदस्य
(च) प्रशासन प्रमुख, प्रेस काउन्सिल वा प्रेस काउन्सिलले तोकेको अन्य व्यक्ति	सदस्य-सचिव

६.२ पदावधि : उप-समितिका पदेन सदस्य बाहेक अन्य सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।

७. उप-समितिको बैठक :

उप-समितिको बैठक वर्षमा चार पटकमा नघटाई आवश्यकतानुसार जहिले पनि बस्न सक्नेछ ।

८. गणपुरक संख्या :

आधि भन्दा बढि सदस्यहरुको उपस्थितिलाई उप-समितिका गणपुरकले संख्या मानिनेछ ।

९. उप-समितिको कार्यहरु :

उप-समितिले देहायका कार्यहरु गर्नेछः

- (क) उप-समितिको सम्पूर्ण प्रबन्ध, रेखदेख, निरीक्षण तथा नियन्त्रण गर्ने र सामान्य व्यवस्थापकीय अधिकार प्रयोग गर्ने ।
- (ख) उप-समितिको प्रतिनिधित्व गर्ने, उप-समितिको तर्फबाट संभौता, लेखापढी र उप-समितिको हित संरक्षणको लागि सबै कार्य गर्ने ।
- (ग) उप-समितिको कोषको संचालन गर्ने र उपयुक्त व्यवस्थाद्वारा आय आर्जन हुन सक्ने गरी लगानी गर्ने साथै आर्जित आय समेत उप-समितिको उद्देश्यको प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्ने ।
- (घ) उप-समितिको लागि कर्मचारहरुको नियुक्ति गर्ने र तिनीहरुको सेवाको शर्त तोक्ने ।
- (ङ) उप-समितिको हितको लागि वा उप-समितिको उद्देश्य प्राप्तिको लागि आवश्यक देखिएको पदाधिकारीको व्यवस्था गर्ने ।
- (च) सञ्चार माध्यमलाई सहयोग पुऱ्याउनको लागि आवश्यक मापदण्ड वा नियम बनाउने ।
- (छ) आफ्नो अधिकार कुनै पदाधिकारी वा समितिलाई प्रत्यायोजन गर्ने ।

१०. पदाधिकारीहरुको कार्यहरु :

- (क) अध्यषको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- १. उप-समितिलाई नेतृत्व प्रदान गर्ने ।
- २. उप-समितिको बैठकमा अध्यक्षता गर्ने कार्य समितिको बैठकमा मत बराबर हाइमा निर्णयक मत दिने ।
- ३. उप-समितिको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

- (ख) सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- १. उप-समितिको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण एवं रेखदेखमा व्यवस्थापन प्रमुखको हैसियतले कार्य गर्ने ।
- २. अध्यषको आदेशानुसार उप-समितिको बैठक बोलउने,
- ३. अध्यक्षको सामान्य निरीक्षणमा उप-समितिका निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- ४. उप-समितिको बैठकमा पेश भएका प्रस्तावहरु र सो प्रस्तावहरुमा भएका छलफल र निर्णयहरु लगायत उप-समितिको कागजातको अभिलेख गर्ने र दुरुस्त राख्ने ।

- ५. उप-समितिले प्रदान गरेको काम र कर्तव्य सम्पादन गर्ने,
  - ६. उप-समितिको तर्फबाट पत्रव्यवहार गर्ने,
  - ७. उप-समितिको निर्णय आदेश वा लिखत प्रमाणित गर्ने,
  - ८. अध्यक्षसँग परामर्श गरी प्रतिनिधित्व गर्नुपर्ने ठाउँमा प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गर्ने ।
  - ९. उप-समितिको तर्फबाट प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
११. उप-समितिको पदाधिकारी र सदस्यहरु प्रेस काउन्सिलप्रति बैयक्तिक र सामुहिक रूपमा उत्तरदायी हुनेछन् ।

परिच्छेद ४

उप-समितिको कोष

१२. कोष :

उप-समितिको एउटा छुटै कोष हुनेछ, जसमा देहायका रकमहरु रहनेछन्:

- (क) नेपाल सरकार, नेपाल सरकारको स्वीकृतिबाट विदेशी भित्राष्ट्र, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था, व्यक्ति र समूहबाट प्राप्त भएको सहयोग, दान बकस र चन्दाको रकम ।
- (ख) उप-समितिले प्राप्त गरको चल वा अचल सम्पत्ति ।
- (ग) उप-समितिले लगानी गरेको पूँजीबाट बढे बढाएको अन्य पूँजी ।

१३. लेखा

उप-समितिले लेखा अद्यावधिक राख्नको लागि एक लेखापाल नियुक्त गरिनेछ । निजले प्रेस काउन्सिलको नियमानुसार लेखा अद्यावधिक राख्नेछ ।

१४. लेखा परीक्षण :

- (क) उप-समितिको आय-व्यय र हिसाब किताबको लेखा परीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागद्वारा मान्यताप्राप्त लेखा परीक्षकबाट गरिनेछ ।
- (ख) लेखा परीक्षकको प्रवितेदन सहितको नाफा नोक्सानको वासलात, चल अचल सम्पत्तिको हिसाब विवरण प्रत्येक वर्ष प्रेस काउन्सिल तथा अन्य दातृ संघ, संस्थाहरु समक्ष पेश गरिनेछ ।

परिच्छेद ५

विविध

१५. सल्लाहकार एवं मूल्याकन समिति :

१. कोषलाई आवश्यक सल्लाह, सुभाव एवं मूल्यांकन गर्न देहायका व्यक्तिहरु भएको एक सल्लाहकार एवं मूल्यांकन समिति गठन गर्न सकिनेछः
- क) चन्दा दिने संस्थागत चन्दादाताहरुको प्रतिनिधि वा प्रतिनिधिहरु ।
- ख) संचार माध्यमको विकासमा विशेष योगदान दिएका विशिष्ट व्यक्तिहरु
- (ग) उप-समितिले तोकेका प्रतिनिधिहरु ।
२. सल्लाहकार एवं मूल्यांकन समितिले निम्न लिखित कार्य गर्न सक्नेछ ।
- क) उप-समितिको उद्देश्य पूर्ति गर्न आवश्यक सल्लाह, राय र सुभाव दिने ।
- ख) आफूसँग मागिएको विषयमा राय सल्लाह दिने ।
- ग) बहुलवादी तथा स्वतन्त्र सञ्चार माध्यमको आधुनिकरण र व्यावसायीकरणको विकासको लागि सम्पादन गरेका वा गरिरहेका परियोजना वा परियोजनाहरुको मूल्यांकन गर्ने र आवश्यकतानुसार उपयुक्त सल्लाह दिने ।
३. सल्लाहकार एवं मूल्यांकन समितिद्वारा दिइएका राय, सल्लाह र सुभावहरुलाई उप-समितिले उचित ध्यान दिनेछ ।

१६. नियम बनाउने अधिकार :

उप-समितिको उद्देश्यहरु पूर्ति गर्न उप-समितिले आवश्यक नियम बनाउने छ ।

१७. संस्थाको विघटन :

उप-समितिकाले उद्देश्य अनुरूप कार्य संचालन गर्न नसकी वा जुन उद्देश्यको लागि गठन भएको हो, सो उद्देश्य पूरा नभएमा प्रेस काउन्सिसले उप-समितिका विघटन गर्न सक्नेछ । यसरी उप-समिति विघटन भएमा उप-समितिको सम्पूर्ण जायजेथा तथा उत्तरदायित्व प्रेस काउन्सिलमा सर्नेछ ।